

De toponimia Tebergana (XI): La vivienda humana

X. Ll. García Arias

LLAT. CASTRUM

1. *Castru*: praos de Berrueñu, cerca de La Garba, llugar esti u s'asitia un castru, a la vera Techéu, onde s'alcontraron restos. Nel CMEs cítase "tierra llamada Castro en el cortinal del mismo nombre" (f. 1595) y tamién "Castro" en f. 1656.

2. *Castru*: llugar habitáu de Valdesantibanes en situu altu, percima La Monxal y Medión.

3. *Veigacastru*: na parte d'arriba de la Pena Gradura hai unos terrenos pertenecientes a Entragu con una llaguna; nun tienen ná que ver col pueblín de Castru citáu nel n. 2.

4. *Fonte Llamas de Castru*: en términos de Villamaor.

5. *Los Castros*: finca llana de Campiellu, más arriba de L'Escobiu.

6. *Los Castros*: pastu comunal d'Entragu pegando a La Pena Sobia, a l'altura de Vallinasruecas.

7. *El Castriellu*: ente Prau y Gradura, a la vera del depósitu d'agua. Refiriéndose a esti llugar reciten los vecinos: "Cuatru cosas tiene Prado que no las tiene Xixón: Sulallucia, El Castriellu, La Colluga ya'l Grillón". Apaez citáu "castriello" en Comprob. 100, 102.

8. *Castiellu*: ente Villar y Campos; son unos praos.

9. *Cueva'l Castiellu*: xunto a La Llomba'l Castiellu, cerca de Berrueñu, xunto a La Garba y Castru citáu nel número 1.

10. *La Pena'l Castiellu*: peña alta de Taxa.

11. *Picu'l Castiellu*: en Fresnéu, en Colláu l'Orcellón; nótese restos de construcciones, güei desfeches.

12. *Castiellu de Miranda*: en Valdecarzana; llámase tamién *La Pena'l Castiellu* y dicen qu'apaeció ellí un concu d'oru. Apaez comu "castellum quod uocitatur Miranda" en S. XI (CDCO 118); "castellum de Miranda" (CDCO 1171, n. 185); "castellun de Miranda" (L. Becerro n. 77, a. 1391) etc.

13. *El Castillu*: praos a la vera d'un vieyu torrexón o castiellu, en S. Salvador, güei esborráu. Tamién se da esti nome a unos praos de la vera'l ríu dixebraos de los del castiellu pela carretera. Na mio opinión a esti castiellu de S. Salvador d'Alesga refierse la documentación medieval cuando fala del "Castellum Sancti Petri" según quiximos facer ver nel nuesu trabayu ya asoleyáu.¹

/La documentación cita: "castello de super orrea" en CDCO hacia 1100, na dixebra de les tierres del monasteriu de Santianes.; "castellum dictum Montem real" en CDCO n. 185, 1171). "Castiello" apaez tamién en Comprob. 54, 55, 107, 125, probablemente en Valdesantibanes, pue que'n Gradura./

Observaciones:

1. El llatín *castrum* 'llugar fortificáu' amás de la so pervivencia apellativa'n gallegu-portugués (DCECH s.v. castro) debe conseñase n'asturianu onde *castru* 'islote', 'peñascu'.

2. Na toponimia d'Asturies ta afitáu tamién el términu (3 p. 231) asina comu na tebergana (top. 1-6).

(1) "El nombre de Teberga y sus tres valles". *Teberga. Historia y vida de un concejo. Uviéu 1978, p. 52.*

3. Conozse tamién ente los nuestos nomes de llugar non sólo'l frecuente deriváu de *castellum* > *castiellu* (top. 8-12), tamién d'usu n'Asturies (3 p.232), sinón de **castrellum* (top. 7). Anotamos, de la mesma manera, el top. 13 que presenta una espresión castellanizada tanto pola ausencia del diptongu comu pola palatal llateral. Nun diemos, en sen contrariu, con espresiones autóctones del tipu *castichu* que serien d'aguardar n'alternancia coles afitae comu *castiellu* (4 p. 62 y 188).

LLAT. TURREM (3 p. 233).

1. *La Torre*: pueblu de Valdecarzana; "la torre" (A. Valdecarzana 1403 p. 131).
2. *La Parada la Torre*: braña de Valdesantibanes con dos zones de cabañes una de les cuales pertenecía cuasi dafechu a vecinos del pueblu de La Torre.
3. *El Prau la Torre*: en Presorias (Valdesampedru). Hai restos de construcción. La lleenda popular diz qu'ellí tuvo enantes asitiáu'l pueblu de Fresnéu.
4. *So la Torre*: nome que recibe'l paraxe na mortera de Berruefú conoció tamién comu *Las Fuércigas*. Na parte d'arriba d'esti llugar el tarrén tien el nome de *Techéu* y cuéntenme los informantes qu'ellí hai restos de construcciones.
5. *Las Torres*: praos de Gradura y Prau.
6. *Turruchón*: cantu cazcayosu d'Urria onde s'axuntaben les oveyes que diben a la vecera.
7. *El Cantu'l Turrichón*: llugar de Taxa, distintu del d'Urria, u s'axuntaba la vecera.

LLAT. UILLAM

1. *Villamaor* (~ *Villamayor*, ~ *Villamaori*): pueblu de Valdesantibanes. Probablemente "Villamayor" (Ll. Codu p. 133); "San Pedro de Villamayor" en *Inventariu de D. Gutierre*,

p. 179.

2. *Villamayor*: cerca de Torce. Enantes dicían que yera "viña".
3. *Villamadernia*: corte y pastu cerca de San Xuan de Volantes, en términos de Cuña. Mui documentáu esti llugar en CMEs "Villamaderna" (1916), "Villamadierna" (2014).
4. *Villanueva*: pueblu de Valdecarzana, con dos barrios, *Villa d'Arriba* y *Villa d'Abaxu*. "Uilla noua de Carzana" (CDCO n. 118, s. XI); "Santa María de Villanueva", según *Inventariu de D. Gutierre* p. 177.
5. *Villanueva*: finques cerca de Viescas, xunto a La Conca (Prau).
6. *Villaunel*: pueblu de Valdecarzana, oficialmente "Villabonel". "Villabonel" (Ll. Codu 146); "Villaboniel" (Ll. Codu 153).
7. *Villallube* (~ *Villalube*): prau con corte, en Bárzana.
8. *La Villa* (~ *La Villa de Sú*): pueblu de El Privilexu, sobre'l pueblu de Parmu. Oficialmente "Villa de Sub".
9. *Sorvilla* (~ *Subrevilla*): pueblu na parte d'arriba de Monteciellu (Valdesampedru). Ye posible que se refiera a esti llugar un testigu de 1378 "Diego Gonçales de Sobre uilla" (Ll. Becerro n. 50), anque tamién podría facer referencia al top. 14.
10. *Suvilla*: barriu de Villamaor, na parte d'abaxu'l pueblu.
11. *So la Villa*: cortinal baxo'l pueblu de Campos.
12. *La Veiga Villas*: en Campiellu, na parte d'abaxu de Valcabu.
13. *Fontes de Villa* (~ *Fontesevilla*): barriu de Taxa, ensin fonte.
14. *Fontes de Villa*: barriu de Cuña. Ye posible qu'esti llugar seya la referencia qu'apaez en documentu de 1151 "in ualle que uocitant Cunia in loco predicto *super uilla*" (Belmonte n. 23). Esti llugar apaez abondes veces en CMEs, asina nes páxines 1948, 2019, 2047 etc.

15. *Villar* (~ *Villare*): pueblu de Valdecarzana. Probablemente "Villar" (Ll. Codu 137); "Pero rrodrigues de Vjllar" (A. *Valdecarzana*, 1402 p. 127).

16. *Villare*: finques con cortes, enantes foi curtinal, en La Villa.

17. *La Reguera Villar*: praos cerca'l pueblu Torce.

18. *Villar de Sú*: pradera con dos cortes nun valle ente sierres, en Villanueva.

19. *Vichareche*: fonte d'Enragu, a la vera la carretera que va a Taxa.

/En documentu de 1095 cítase "pernominatas uillas Cunia, et Marines et Tiore et aliam uillam que dicitur uillare" (C. Cornellana, CDCO 107) /. En CDMSVOalcontramos referencies a una *uilla* que llamen "cunia" (añu 1084, 1096, 1098). De la mesma manera na documentación medieval hai referencies a otros "uilla" o "uillis" que non siempre vienen especificaes nin se correspuenden güei col top. *Villa*; asina, por exemplu, en documentu de 1012 cítase "uilla in Tebrega quos dicunt Ueskes..." (CDCO).

El Llibru'l Codu cita tamién "villakesca" (p. 109) quizabes pal güei *Valdiqueixa*; "Villa Tallada" (p. 160) pero quizabes seya enquivocu por "vinna tallada" (p. 116), "vina tallada" (p. 153); "villedo" (p. 135).

20. *Villaraxel*: praos de Campiellu. "Villarajel" (DAT 12, 1668), "Villarajel" (Comprob. p. 166).

21. *Villouria*: prau de Villanueva.

22. *Calduvilla*: n'Enragu.

Observaciones.

1. Los nomes de llugar qu'antecedén toos ellos tán aniciaos na so espresión nel llatín *uillam* 'casa de llabor', 'casería' o del so deriváu *uillarem*. El top. 19 ufiertaría un niciu de "cheísmu" (4 p. 54) favorecíu pola palatal del sufixu.

2. De toes maneres nun ye fácil pescanciar tolos detalles evolutivos nel planu del conteníu darréu que'l términu *villa* foi d'usu continuáu dende l'antigüedad y los nuegos documentos medievales dan referencies continuaes del so emplegu (cfr. 8). Los del tipu *villar* talmente paez que podríen entendese comu colleutivos (3 p. 241), o cenciellamente axetivadores col sentíu de 'referente a la villa'.

3. De toes maneres sí podemos, en dalgún casu, dexar afitada una cierta cronoloxía; d'esa miente vese que dellos topónimos remóntense a vieyes dómines darréu que son portadores d'antropónimos en xenitivu / (top. 6, 7, 20; más duldoso 1, 2); (cfr. 5) /. Otros son más serondos según dexa ver la mesma axetivación (top. 4, 5).

4. El top. 22 ufiertamos un continuador compuestu del tipu *caput de uilla* y quizabes pudiera orixinase nuna contraposición a los del tipu *Fondos de Villa* (3 p. 242 - 243) quizabes equí atrayíos fónicamente polos continuadores de *fontem* (top. 13, 14) non siempre xustificadamente comu da anuncia'l númberu 13.

LLAT. QUINTANAM (3 p. 243).¹

1. *Quintana*: prau y fonte de Vixidel. Por referencia a esti llugar: *Suquintana*.

(1) Al repartu proporcional de les posesiones refiérense munchos de los nomes de llugar que siguen darréu:

LLAT. TERTIUM

1. *Las Tercias*: prau de la llamada braña Murias; anque enantes formaba unidá foi partíu, llueu, en tres partes.

2. *Valdelastercias*: prau grande y envalláu, en Murias.

3. El *Llanu'l Tercieru*: en Vixidel.

4. *La Corte'l Terceru*: prau de Santianes llamáu asina porque nél ta'l pisu terceru d'una mina de Valdesantibanes.

LLAT. QUARTUM

1. *Cuartu'l Prau*: ye la cuarta parte d'un prau d'Enragu, Liagos.

2. *Las Cuartias*: en La Focéicha.

3. *Las Cuartias*: praos y tarrén comunal, mui cuestos, en Cansinos.

4. *Las Cuartias*: tierras y curtinal de La Villa.

5. *Las Cuartias*: praos y monte en Torce. Enantes la posesión taba

2. *Quintana*: prau de Presorias (Valdesampedru), con corte.

3. *Quintana*: en Drada.

4. *Quintana*: casa que da nome a un barriu de Monteciellu.

5. *La Quintana*: barriu de Carrea. Una de les cases lleva esti nome.

6. *Las Quintanas*: praos con corte ente La Torre y Campos.

7. *La Granda las Quintanas*: llamada tamién *La Granda Cansinos* por tar nes inmediaciones d'esti pueblu. Esta granda tien una lladera pa contra Valdesampedru.

8. *Quintanal*: pueblu de Valdecarzana, a la vera Villanueva. "vecinos de el Quintanal" (DAT 27, 1644).

9. *Quintanales*: praos ente Urria y Taxa con delles cortes.

10. *La Quintaniella*: prau de Presorias, con corte. A una manga d'esti prau dan-y el nome de *La Capilla*. Apaez na documentación del monasteriu de Belmonte nel añu 1162 "uilla prenominata in Quintanella" (n. 54); tamién dos años dempués, en 1164 "Quintaniela" (n. 68).

/Na documentación de la catedral d'Uviéu tamién se cita "Quintana" (CDCO n. 117, h. 1100, p. 315) comu nome d'una uilla posiblemente de Valdesantibanes (¿la número 3?) aunque xusto ye dicir que'l documentu entremez na so rellación llugares teberganos con otros (comu "Regula" y "Lapedo") que

partida'n cachos.

6. *Las Cuartias*: prau pequeñu a la vera'l monte, con camín llanu, en Campos.

7. *Valdelascuartias*: prau, en sitiu enforma altu, en La Villa.

8. *La Fonte las Cuartias*: en Campiellu, allugada ente El Pozu y Urtiguéu.

9. *Los Cuarteles del Cuartu*: vieya barriada de Santianes fecha pa los mineros na época d'expansión del sector. La referencia al "el cuartu" ye pa dixebrar estos "cuarteles" d'otra barriada conocida col nome de *Los Cuarteles de Gurrutos*.

10. *La Cueva Cuatru Bocas*: cueva con dos salides, en La Foicecha / < quattuor./

nun perteneceríen a esti valle nin conceyu.

El *Llibru'l Codu* cita "Quintana" (p. 160); tamién "totam suam hereditatem de Quintana de Cunna" (p. 113).

LLAT. PALATIUM

1. *Palaciu*: casa nel pueblu de Villanueva. Por referencia a esti llugar recibe nome la parte d'abaxu, *Supalaciu*. (~*Sopalaciu*).

2. *El Palaciu*: praos cerca'l pueblu Cuña. "Palacio en la hería de Villamadernia" (CMEs 2092).

3. *Palaciu*: prau de Presorias. Fuera'l prau hai una peña alta y cortada.

4. *El Palaciu'l Marqués*: en Samartín. Foi pertenencia del Marqués de Valdecarzana. Güei tamién se conoz col nome de *La Casa los del Muriu* o *La Casa los de la Muria*, por pertenecer a esta familia.

5. *Trespalaciu*: tierres nel mesmu pueblu d'Urria.

6. *Sopalaciu*: prau na parte d'abaxu del camín (güei carretera) nel mesmu pueblu de Berrueñu. Ta xunto a los praos llamaos *Sampedru* y na parte d'abaxu tamién de *Solaplata*. La creencia popular ye que nesta zona tuvo asitiáu enantes dichu pueblu de Berrueñu fasta qu'una quema lu desfexo. Construyóse, llueu, onde agora s'alluga. "Hería de Sopalaciu" (CMEs 1822).

LLAT. QUINCTUM

1. *La Quinta*: prau de Carrea, más allá de Viechos, considera'o dende Carrea.

2. *Valle los Quintos*: na parte d'abaxo de Torce.

3. *Los Quintos*: en La Villa.

/"*La Quinta*" en "término de Monteciello" CMEs 1800

. *Los Cincu*: prau de Berrueñu. (< *quinque*). Trátase d'una probable referencia a 5 poseedores del terrenu.

. *Riquiñones*: prau de Valdesantibanes, xunto a Santana. Aníciase nel llatín *quinio-onis* (DCECH S.V. cinco)/.

7. *Praos Palaciu* (~*Praos Palacios*): son los praos que van dende El Tocóte (Samartín) a Las Veigas, a nun ser el más cercanu a Las Veigas, llamáu *El Prau la Castañal*. Reciben el citáu nome porque pertenecieren a los dueños de *El Palacu'l Marqués* (númeru 4).

8. *Veigapalaciu*: praos y tierras de La Torre.

9. *Montepalaciu*: monte de La Villa.

10. *Castañéu del Palaciu*: castañéu que foi pertenencia d'ún de los que vivieron en *El Palaciu*, de Taxa.

LLAT. CASAM (3 p.244)

1. *La Casa*: corte de villanueva.

2. *La Casanueva*: en pueblu Murias.

3. *La Casanueva*: casa aislada non llofie de La Plaza, na carretera que va a Villanueva. La lleenda popular fala de la esistencia d'una "chalga" nesti llugar.

4. *Casaquemada*: en Villamayor, cerca de Drada. Dizse que foi una corte que quemó y que llueu carretaron d'ellí la piedra pa faer otra. En Comprob. 63 cítase "socasa quemada".

5. *La Casa d'Arriba*: en Redral.

6. *La Casa d'Abaxu*: en Murias.

7. *Casa Pepi Xuacu*: en San Salvador. Falen de que foi personax conocíu de los míos informanfes.

8. *Casa los Señores*: en Prau. Ye una casona onde vivió, fasta fai poco, el xuez del conceyu.

9. *La Casaompablu*: prau grande con corte, en Marabiu.

10. *La Casarias*: monte comunal en Gradura. Ye posible qu'a esti llugar se refiera Comprob. 102 "la casa de casarias"; y tamién "Casarias" 112.

11. *Casarias*: praos de La Torre. Por referencia a esti llugar fábase de *La Cuesta Casarias*, sitiu onde se paraba pa subir al puertu.

12. *La Sierra la Casa*: en Taxa, en Cueurú; güei nun hai casa.

13. *So la Casa*: en Marabiu.

14. *Prau la Casa*: en Parmu.

15. *La Casina*: corte en Carroceda (La Somoza).

16. *La Casona*: casona xunto a la ilesia, en Villamayor.

Según informe oral d'un vecín, Pachu Cabadiellu, la casa tien escudu d'armes: un dragón arriba y cinco muyeres. Yera de D. Diego Miranda Flórez que lluchó escontra los franceses y nella asitióse la Xunta del Principáu cuando la Guerra la Independencia. *La Casona* allúgase na zona que llamen Suvilla, na parte d'abaxu del pueblu.

17. *Ente'l Casetu*: en Prau; esistió un casetu de madera que llueu convirtieren en fragua.

18. *El Casar*: en Fresnéu. Nes sos inmediaciones hai dos o tres cortes.

18. *El Casarón*: pagar en Campos.

19. *La Casareta*: casería de Santianes.

20. *El Pozu la Casareta*: en Campos. Enantes yera casa.

21. *La Casería d'Argüelles*: en Redral. *Argüelles* ye apellíu conocíu nel conceyu y el dueñu de la citada casería foi conocíu fasta fai bien poco.

22. *Casería Mendoza*: casería de Prau.

23. *Prau Caseiros*: en Villamayor, a la vera *La Galvanona*.

24. *La Casa Ventana*: en Puertu Ventana. Foi una casa fecha cuando la esplotación de les mines.

25. *Casaudín*: güerta de Rimaor.

26. *La Casa Paula*: prau con corte, en Santianes.

27. *Casa Olaya*: en Murias.

28. *La Casuca*: en Parmu.

/ "loco qui dicitur la Casa" (*Ll. Codu* 128).

"Casares" figura comu apellíu nel s. XVII, según DAT/.

LLAT. CAPANNAM (3p. 246)

1. *La Cabana la Vaïlina*: en Fresnéu.
2. *El cabán*: xunto a Valdeñobos (La Plaza).
3. *La Cabana'l Pueblu*: en Fresnéu; esta cabaña foi pertenencia del pueblu.
4. *Cabanas*: curtinal d'Urria. Nun hai cabañes güei.
5. *El Llanu la Cabanona*: en Fresnéu.
6. *El Cabanón*: en Villauel
7. *La Fonte'l Cabanón*: probablemente'n La Foceicha.
8. *El Cabanón*: en Gradura.
9. *El Cabanón*: en Castru. Hai dos cortes güei.
10. *Los Cabanones*: argolla del pueblu Entragu, ente El Cantu y La Zreizalina.
11. *El Cabanetu*: cabañina en Los Molacinos (Sorvilla).
12. *Los Cabanocinos*: en Vixidel.
13. *Cabaniella*: veyu curtinal, onde hubo una cabanina, en Taxa. Por rellación a esti llugar hai que citar: *Sobrecabaniella*, *Trescabaniella* (más allá del altu), *La Fonte Trescabaniella* o *Corros*.
14. *Las Cabaniellas*: en términos de Villamaor.
15. *La Cabana Muniz*: na braña de Bárzana.

Observaciones:

1. *Cabana* opónse a *casa* semánticamente darréu que'l primer términu, anque sirve d'habitación humana, aplícase a la vivienda humana nel monte o na braña, siendo entós llugar d'asitamientu pasaxeru, propiu de dalguna estación. *Casa*, anque güei ye aplicable namás a vivienda humana ye cierto que documentación del sieglu XVIII, por exemplu, entá mos trae l'alcordanza del veyu usu 'corte', 'cuadra' si bien en combinaciones sintagmátiques del tipu "casa del ganado". Na mesma toponimia tebergana nun ye fácil siempre pescanciar si *casa* fai referencia a 'casa' o a 'cabana' o 'corte', vieya

referencia llatina.

2. Los nomes de llugar de tipu *corte* son bien conocíos ente nós y más entá al entendese güei dende l'apellativu d'usu xeneralizáu en Teberga (cfr. 7 p.428-431).

LLAT. CELLAM + SUF.

1. *La Cellera*: barriu de Gradura.
2. *Celleiricu*: argumal cuestu, de tarrén permalu y accidentáu, na braña de Valmuertu (Valdesantibanes).
3. *Llomba Cellares*: finques de Parmu.
4. *Granda de Socellares*: en términos de Parmu; el tarrén que trescanta yá ta na llende de Quirós.

Observaciones:

Les pallabres llatines rellacionables con *cellam* nun dexaron continuador apellativu nos nuestos díes. Ye posible que pelo menos nuna de les sos aceiciones posibles foran reemplazaos polos continuadores del grecismu *apothecam* > *bodega* que quiciabes viva n'Infiesta nel llugar denomáu *El Perú Bodega*.

LLAT. UENDITAM (3p. 248)

1. *La Venta la Puerca*: en términos de Parmu. Acuerdáse la xente de qu'hubo nel llugar llamáu asina una *venta* p'asistencia de la xente que diba de camín a Babia, ensin seguir el camín de La Mesa.
2. *La Venta Piedraxueves*: cabaña de Piedraxueves, a la vera'l camín de La Mesa onde fasta apocayá entá había daqué chigre.

LLAT. TABERNAM (3p. 247)

1. *Tabierna*: prau de Castru (Valdesantibanes). Hai una corte cerca d'esti llugar. El prau ta na parte d'abaxo de *Francos*,

a la vera'l camín.

Observaciones:

Asina comu *venta* foi sustitúu por *po(u)sada* anque güei entá resulten intelixibles los dos términos, tamién *tabierna* va dexando'l so llugar a *chigre* anque ésta, de xuru, ha tratase de pallabra nueva qu'entá nun dexó continuador toponímicu.

LLAT. HORREUM

1. *Ente l'Urru Talán*: barriu de Berrueñu.
2. *Su l'Urru Cacheiru*: llugar del pueblu d'Urria u se celebren les xuntes de vecinos.
3. *Trillurru*: tierra de Monticiellu, na parte d'atrás d'unos horros, considera'o dende'l centru'l pueblu.
4. *Ente los Urros*: barriu de Villanueva.
5. *Picu d'Urros*: monte altu de Taxa. Ye reondu y namái na parte más alta tien daqué de peña.
6. *Urria*: pueblu, en Valdesantibanes, enantes de Taxa, allugáu a bona altura. Ye posible qu'a esti llugar tea refiriéndose'l documentu d'hacia 1100 (CDCO) que falando de les llendes del monasteriu de Santianes cita "castello de super Orrea" y "uia que uadit de Orrea". Xeográficamente esti pueblu ta dientru'l valle conocíu comu Valdesantibanes anque sabemos que, lo mesmo que Taxa, perteneció al vieyu conceyu de Valdecarzana. El mesmu CME nes sos Comprb. fala de "el de Urria en la jurisdicción de Baldecarzaza" (Comprb. 137), "hurria que ye en valde carzana" (*A Valdecarzana*, 1403, p. 130).
7. *Val d'Urria*: cortinal d'Urria.
8. *Llandurrias*: prau llanu, con un picachu pardu, en picu'l prau.
9. *Pedurria*: prau cuestu, con pomarada y ensin peñes, en Bárzana. Namái na parte cimera tien unos serrapos calizos.
10. *Su la Urrera*: llugar con horros, en Prau.

Observaciones:

1. Los top. 1,2,3,4 paez que se refieren toos ellos a otros tantos horros o urros. Lo mesmo podría camentase del 10, anque abúltamos que sería un colleutivu. Etimológicamente podríen, entós, surdir del llat. *horreum* 'graneru' > ast. *horru*; de toes maneres si la tónica ye una *o* breve comu apunten Corominas-Pascual (DCECH s.v. hórreo) difícilmente seríamos a desplicamos fónicamente les variantes autóctones occidentales (teberganes y somedanes pelo menos) de tipu *urru* (4 p.68).

2. Los top. 5,6,7,8,9, han referise a otra realidá estremada, quiciabes oronímica rellacionada colos llugares del tipu *Urriellu*, *Urrieles* (3 p.43).

3. Un particular tipu d'horru, el de seis pegollos, recibe ente nós tamién el nome de *panera*, términu marcáu, etimológicamente rellacionáu con *pan* 'pan', 'grano' y que tamién dexó continuadores na toponimia tebergana (6 p.176, top. 4-7).

LLAT. PLUTEUM (DCECH S.V. choza)

1. *La Choza los Pastores*: llugar aconcaú, en términos de Villanueva, onde hubo una choza.
2. *El Chozu*: choza de Torce.
3. *El Chozu los Pastores*: chozu de pastores nuna de les brañes de La Somoza, a la vera'l Puertu la Mesa.

VASC. > CAST. CHABOLA (3 p.248)

1. *La Chabola*: casa de La plaza que ta de chigre y tienda.

ÁR. GÚLLA (4 p.263)

1. *L'Argolla Elvira*: vieya lletrina pública nel pueblu de Carrea, cerca la casa d'Elvira, muyer conocida güei.

LLAT. VG. PINSARE; ÁR. BATTAN

(3 p.251;4 p.245)

1. *El Pisón*: zona de Villanueva, con molinos.
2. *Su'l Pisón*: en Barriu. Daqué más abaxo hai un molín.
3. *El Batán*: llugar de San Salvador onde hubo un batán.
4. *Cantubatán*: cantu nun camín de Campiellu.

LLAT. FABRICAM

1. *Cueva la Fragua*: cueva de Fresnéu, a la vera la carretera que lleva a Parmu. Tien esi nome de cuando fexeron dicha carretera por ser llugar u se facien los trabayos de fragua necesarios.

LLAT. (SAXUM) MOLINUM

Anque l'apellativu teberganu tien tol puxu que correspuende a una sociedá agrícola y ganadera, con munches construcciones testimoniu de vieyos molinos, d'usu entá fasta fai bien poco, lo cierto ye que nun tenemos arreyos topónimu dalgún que nun represente una referencia apellativa. De toes maneres habría xurgase ente los nomes de llugar femeninos del tipu *mulina* (10 p.75) por si pudieren ufiertar daqué cosa que nun s'estrincara refiriéndose namái a la piedra.

LLAT. VG. *PLATTEAM

1. *La Plaza*: pueblu de Valdesantibanes onde s'asitia la colexata de San Pedru y parroquia de Samiguel. Anque la cabeza del conceyu ye Samartín, a la so vera, u s'alluga l'Ayuntamientu y centru comercial, hestóricamente esi papel correspondió-y a *La Plaza* por ser el nodiu relixosu de mayor importancia. Niciu de ser un vieyu nuevu comercial ye'l fechu de qu'entá güei ye'l llugar onde se fan los mercaos del ganáu o feries, nel centru'l pueblu y al llau mesmu de la llesia, nel sitiu que se conoz comu *El Campu'l Mercáu*. Apaez docu-

mentáu esti llugar nel *Inventariu de D. Gutierrez* a últimos del sieglu XIV comu "San Miguel de la Plaça".

2. *La Prazuela la Cruz*: en Santianes.

ÁR. BARR

1. *El Barriu*: grupu de cases de La Villa.

2. *Barriu*: ún de los tres pueblos que formen La Somoza.

La documentación de la Catedral d'Uviéu nun cita esti nodiu de población con esti nome, que debe ser serondu comu arabismu que ye, sinón comu "Marines" (CDCO y C. Cornellana, añu 1095) que se correspuende col güei *Marinas*, finques d'al llau; "en logar que dizen barrio de cunna" (A. Valdecarzana, 1402, p.128).

LLAT. CARCEREM

1. *El Prau la Cárcel*: en Samartín. Prau llanu pegáu al ríu. Foi llugar onde s'asitiaba la vieya cárcel enantes de la de güei, allugada nel mesmu edificiu de la Casa Conceyu.

2. *La Cárcel*: casa onde s'asitiaba la vieya Casa Conceyu de El Privilexu, en Parmu.

Frente a estos topónimos de fácil interpretación etimolóxica alcontramos otru, en términos d'Entragu, en Valdezreizales, con mayores problemes interpretativos. Referímonos a *Piedra Cárcel*, cuetu frente a Calmayor, a lo meyor en rellación etimolóxica colos nomes de llugar asturianos del tipu *Valcarce* o *Valcárcel*, onde'l segundu términu fexere referencia metafórica a dalgún valle zarráu.

* * * *

Otros topónimos más nuevos rellativos al asitamientu de la población alcontrámoslos comu frutu de les inmigraciones mineres nel nuesu conceyu; asina barracones llevaos en Valdesantibanes conociéronse col nome de *cuarteles* y asina

güei fábase de *Los Cuarteles del Cuartu* y de *Los Cuarteles de Gurruetos* (S.V. llat. quartum). Esti usu foi conocíu tamién n'otros llaos d'Asturies (3 p.250). Tamién ye de la segunda

metada d'esti sieglu *El Tocóte*, oficialmente *Santa Bárbara*, asina denomáu pol tipu d'enstruga que se facía cuando sorteaben les "cases barates" destinaes a obreros.

BIBLIOGRAFÍA CITADA

1. *Inventariu de D. Gutierre* = F. Javier Fernández Conde *La Iglesia de Asturias en la Baja Edad Media*. Uviéu, Idea, 1987.
2. A. Valdecarzana = Ana María Fernández Suárez "Documentos del archivo de la casa de Valdecarzana. (Sieglu XV)". *Lletres Asturianas* 28 (1988), 123-134.
3. X. Ll. García Arias *Pueblos Asturianos. El porqué de sus nombres*. Salinas, Ayalga, 1977.
4. X. Ll. García Arias *Contribución a la Gramática histórica de la Lengua Asturiana y a la Caracterización Etimológica de su Léxico*. Universidá d'Uviéu, 1988.
5. X. Ll. García Arias "De toponimia tebergana (I): Antroponimia", *Bidea* 93-94 (1978), 101-119.
6. X. Ll. García Arias "De toponimia terbergana (III): Fitotonimia. *Bidea* 99 (1980) 135-182.
7. X. Ll. García Arias "De toponimia tebergana (V): La organización del espacio agrario". *Bidea* 105-106 (1982) 391-440.
8. S. Aguadé Nieto "Transformaciones del poblamiento rural de Asturias durante la Alta Edad Media: La Villa". *Bidea* 104, 1981.
9. S. Aguadé Nieto "Las 'Villanuevas' en Asturias durante la Edad Media". *Homenaje a D. José María Lacarra de Miguel en su jubilación del profesorado*. I Zaragoza, 1977.
10. X. Ll. García Arias "De toponimia terbergana (VIII): Litotonimia". *Homenaje a Alonso Zamora Vicente*. II. (En prensa).